

Høringssvar fra FAU Rana ungdomsskole

Dato: 08. februar 2026

1. Innledning og sammendrag

FAU ved Rana ungdomsskole takker for muligheten til å gi innspill til høringen om fremtidens oppvekststruktur. Vi mener at det må være et hovedmål at endringer som vedtas skal gi trygge rammer, god læringskvalitet og forutsigbarhet i hverdagen. Vi anerkjenner behovet for omstilling, men mener at økonomiske hensyn ikke alene kan være styrende. Det må foreligge tydelige, faglige kriterier som viser at en samling av ungdomsskolen er pedagogisk og praktisk forsvarlig.

Vi mener at kommunen må definere hva «faglig mulig» betyr i målbare termer før endelig vedtak. Det innebærer blant annet dokumentert kapasitet på Moheia når det gjelder antall klasserom, spesialrom og grupperom, tilstrekkelige arbeidsplasser for lærere, gode elevtjenester og en trygg logistikk mellom byggene. Vi minner i tillegg om at det nasjonale snittet er 22 elever per klasse på ungdomsskolen, og at lærernormen angir at det ikke skal være mer enn 20 elever per lærer. Eksisterende rom på ungdomsskolen er heller ikke dimensjonert for klasser med 30 elever, som det ser ut til at kommunen operer med i sine beregninger. Av hensyn til etterprøvbarhet ber vi om at innsparingene brytes ned i en egen årsverkstabell per alternativ, koblet til de økonomiske postene i saksframlegget (kapital, drift, forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) og skyss), slik at det blir synlig hva som eventuelt tas ut i bemanning.

Høringsforslaget legger betydelig vekt på kostnadseffektivitet. Strukturgrep som samler mange elever ett sted vil utløse behov for trafikale tiltak. Vi forventer derfor en oppdatert trafikkanalyse for Mo–Moheia, og at finansierte tiltak for ganglinjer, sikre kryssinger, busslommer og «kiss-and-ride» gjøres til forutsetning for iverksetting.

FAU savner samtidig en tydelig kvalitetsretning for 2030-årene: hva slags ungdomsskole vil Rana kommune utvikle, hvilke hensyn skal vi ta til læringsmiljø og hvordan skal fagmiljøer i skolen ivaretas for å tiltrekke familier og lærere?

Alternativ A, slik det foreligger, gir ikke reell samling på én enhet fordi spesialfag forutsetter bruk av Mo-bygget og kroppsøving i Rana-hallen. Før Alternativ A kan vurderes som forsvarlig, må kapasitetsmodellen for Moheia offentliggjøres, behovet for klasserom og grupperom avklares og kostnadssettes, og ukeplan-testen for spesialfag vise tilstrekkelig romkapasitet uten konflikt med barnetrinnet. FAU er sterkt tvilende til at 40 millioner er nok til å realisere en god løsning for en samling på Moheia og 6 klasserom er slik vi ser det for lite.

Alternativ B og C er per i dag for lite konkretisert. Vi ber om en milepælsplan som viser investeringsrekkefølge, midlertidige løsninger, dato for når Rana Ungdomsskole faktisk samles på én enhet, avbøtende tiltak i mellomperioden og kriterier som utløser ny høring.

2. Samling av Rana ungdomsskole på én enhet

FAU er positive til en reell samling av ungdomsskolen dersom det styrker kvaliteten og arbeidsmiljøet. I dag mangler Moheia egne spesialrom for mat og helse, musikk, kunst og håndverk og praktiske valgfag. Dersom disse fagene må gjennomføres i Mo-bygget og kroppsøving i Rana-hallen, blir resultatet i praksis en tredelt skoledag fordelt på tre bygg. For å kunne vurdere om samling på Moheia faktisk er gjennomførbar, ber vi om en ukeplan-test for hele ungdomstrinnet i de praktiske fagene, med beregning av nødvendig antall romtimer per uke, konflikter med barnetrinnets bruk av rom i Mo-bygget og konsekvenser for timeplanen.

Ta faget mat og helse som eksempel. Det er kun mat og helse på ett trinn på ungdomsskolen. Det undervises i to timer i strekk en gang i uka. Dersom ungdomsskolen har 10 paralleller, krever dette 20 undervisningstimer per uke. Det vil si fire skoledager. Hvordan sikrer vi at alle elever ved både barne- og ungdomsskolen får fullverdig undervisning i faget? Et annet eksempel er kunst og håndverk, der det undervises i faget på langt flere trinn enn det gjør i mat og helse.

Det er antydnet nye klasserom på Moheia. Etter vår vurdering må kapasitetsmodellen offentliggjøres: hvor mange paralleller pr. trinn, hvor mange klasserom og grupperom som kreves, og hvilke fellesarealer (kantine, toaletter, garderober, lærers arbeidsplasser) som må til for å håndtere tre trinn og over 30 klasser. Skolens behovsvurdering tilsier et klart høyere antall klasserom enn 6; dette må avklares og beregnes før vedtak. Videre ber vi om en driftslogistikk-analyse av samlet gangtid mellom bygg, behov for inspeksjon og tilsyn, risiko ved forflytning og bemanningsbehov i friminutt—for å synliggjøre både praktiske og økonomiske konsekvenser av en delt hverdag.

3. Bruk av Mo-bygget og samlokalisering med barnetrinn

Dersom Mo-bygget skal benyttes av både barnetrinn og ungdomstrinn, må det legges tydelige rammer for arealbruk og skjerming. Barnetrinnet skal oppleve forutsigbarhet og trygghet i sin skolehverdag. Det fordrer klare avgrensninger i tid og rom, slik at trafikk av ungdomstrinnselever gjennom barneskolens arealer ikke skaper uro eller utrygghet.

4. Kroppsøving og bruk av Rana-hallen

Dersom elever fra barneskole, ungdomsskole og videregående skole skal samles for gym i Rana-hallen ber vi om en uavhengig kapasitets- og lydmiljøvurdering, samt om dokumentasjon av netto undervisningstid i ulike timeplanoppsett. Hvis presset på hallkapasitet øker, bør lokale gymsalløsninger for barnetrinnet vurderes for å avlaste. I høringen legges det f.eks. opp til 14 klasser fra barneskolen, men med Selfors og Lyngheim samlet ser vi at det kan bli flere klasser og dermed skape kapasitetsproblemer for Rana-hallen. Bruk av Rana-hallen som hovedarena for kroppsøving gir betydelig tap av reell aktivitetstid for ungdomsskoleelevene når mobilinnlevering, gangtid og skiftetid regnes inn. Dette er særlig merkbart ved enkelttimer i kroppsøving. Vi stiller spørsmål til hvordan dette vil slå ut for barnetrinnet.

5. Klassestørrelser, areal og læringsmiljø

Store klasser i kombinasjon med lavt areal per elev svekker muligheten for individuell tilpasset opplæring, skjerming og tett oppfølging. Vår opplevelse er at det i dag ikke er tilstrekkelig kapasitet på Moheia til skjerming, for eksempel ved bruk av grupperom. Vi ber derfor om at kommunen tilstreber landsgjennomsnittet for klassestørrelse, med inntil 22 elever i hver klasse. Dersom man i noen tilfeller må ha flere elever i klassene må det beskrives kompenserende tiltak og tidsavgrensning. Praktiske fag krever areal, utstyr og sikkerhetsmarginer som må ligge til grunn i dimensjoneringen, og hele bygget—inkludert korridorer, garderober, kantine, toaletter og innganger—må tåle trafikken og trengsel ved friminutt og timeskift.

I dag er hver økt ved Rana ungdomsskole 60 minutter. Med klassestørrelse på 30 elever vil dette gi mulighet for to minutter individuell veiledning til hver elev. Dette mener vi ikke er forsvarlig. Læreren vil oppleve utilstrekkelighet, og elevene vil ikke få den veiledningen de har behov for.

6. Trafikk, skyss og sikkerhet

En samling på Moheia vil øke trafikkbelastningen i området og forflytningen mellom Mo-bygget og Moheia. Vi ber om at trafikkanalysen for området oppdateres og at nødvendige tiltak for gang- og sykkelveier, sikre krysningspunkter, busslommer og «kiss-and-ride» finansieres og ferdigstilles før en samling iverksettes. Dette er også noe som må beregnes og tas med i finansieringen.

7. Oppsummering og bestilling til videre prosess

FAU ved Rana ungdomsskole støtter en reell samling av ungdomsskolen dersom løsningen dokumentert styrker kvaliteten, læringsmiljøet og sikkerheten for elevene – og ikke gir en «tredelt skoledag» mellom Moheia, Mo-bygget og Rana-hallen. Før endelig vedtak må kommunen synliggjøre kapasitet, timeplanmessig gjennomførbarhet, arealbehov og trafikktiltak, samt hvordan klassestørrelser og bemanning skal ivareta tilpasset opplæring og elevoppfølging.

Dette ber FAU om nå:

1. Samling på én enhet – gjennomførbarhet og kapasitet

- a. En ukeplan-test for hele ungdomstrinnet i mat og helse, kunst og håndverk og andre praktiske/valgfag, som viser:
 - i. antall nødvendige romtimer pr. uke (f.eks. mat og helse 20 timer/uke ved 10 paralleller),
 - ii. eventuelle konflikter med barnetrinnets bruk av spesialrom i Mo-bygget,
 - iii. konsekvenser for timeplan og reell undervisningstid.
- b. En offentlig kapasitetsmodell for Moheia som dokumenterer:
 - i. antall paralleller pr. trinn,
 - ii. behov for klasserom, grupperom og lærers arbeidsplasser,
 - iii. krav til fellesarealer (kantine, toaletter, garderober) ved tre trinn og over 30 klasser,
 - iv. og kostnadssetting for nødvendig utbygging (skolens vurdering tilsier klart mer enn seks klasserom).

2. Mo-bygget og samlokalisering med barnetrinn

- a. Tydelige rammer for arealbruk og skjerming: avklarte tidsvinduer/soner som sikrer forutsigbarhet og trygghet for barnetrinnet og begrenser trafikk av ungdomstrinnselever gjennom barneskolens arealer.

3. Kroppsøving i Rana-hallen

- a. En uavhengig kapasitets- og lydmiljøvurdering for samlet bruk (barnetrinn/ungdomstrinn/VGS), oppdatert for faktisk antall klasser ved en sammenslåing.
- b. Dokumentasjon av netto undervisningstid i ulike timeplanoppsett (mobilinnlevering, gangtid og skift – spesielt ved enkelttimer).
- c. Vurdering av lokal gymsalløsning for barnetrinnet dersom presset i hallen øker.

4. Klassestørrelser, areal og læringsmiljø

- a. At kommunen tilstreber landsgjennomsnittet og legger inntil 22 elever pr. klasse til grunn.
- b. Der klasser midlertidig må være større, skal det foreligge tidsavgrensning og konkrete kompenserende tiltak (ekstra læringsstøtte, grupperom/ressurser).
- c. Plan for skjerming og grupperomsbruk på Moheia, slik at elever får reell tilgang til tilpasset opplæring.
- d. En driftslogistikk-analyse som viser samlet gangtid mellom bygg, tilsynsbehov i friminutt/forflytning, risikovurdering – og økonomiske konsekvenser av delt hverdag.
- e. At skolen oppfyller krav satt i lov og forskrift, slik at for eksempel lærernormen overholdes.

5. Trafikk, skyss og sikkerhet

- a. Oppdatert trafikkanalyse for Mo–Moheia, med finansierte tiltak for gang- og sykkelveier, trygge krysningspunkter, busslommer og «kiss-and-ride».
- b. At disse tiltakene fullfinansieres og ferdigstilles før en samling iverksettes, og innarbeides i kostnadsgrunnlaget for vedtaket.

FAU anbefaler at kommunestyret knytter eventuelle vedtak til tydelige vilkår: (1) spesialrom på Moheia, eller dokumentert timeplan-kapasitet i Mo-bygget uten trengsel; (2) tilstrekkelige klasserom, grupperom og lærerarbeidsplasser i tråd med kapasitetsmodellen; (3) tilstreber en klassestørrelsespolicy på landsgjennomsnittet med 22 elever og kompenserende tiltak ved avvik; (4) finansierte og ferdigstilte trafiksikkerhetstiltak; og (5) en årsverkstabell per alternativ som gjør det tydelig at gevinster ikke tas ut ved uakseptable bemanningskutt.

Med vennlig hilsen

FAU ved Rana ungdomsskole